

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Narocnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. Telefon št. 30-69.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v torek, dne 16. aprila 1935.

Štev. 43.

Na napačen naslov

Zadnji »Domoljub« razpravlja o krizi, ki je zadela naše kreditno združništvo in o težkih posledicah, ki so zaradi tega nastale za vse naše narodno gospodarstvo. Pravilno poudarja »Domoljub«, da je gospodarski stroj našega naroda takšen, da ne more pogrešati delovanja kreditnega združništva, ki pri nas še opravlja te funkcije ko veliki zasebni kapital pri drugih narodih.

Po tej konstataciji pa razpravlja »Domoljub« o vzrokih propadanja kreditnega združništva ter pravi, da je vsa ta kriza nastala le zato, ker so ljudje, ki so odgovorni za naše gospodarstvo v zadnjih letih, le čenčali frazaste programe, ustanavljali razne urade, obljubljali gradove v oblakih in pri tem mirno gledali, kako se pod našim narodom rušijo gospodarska tla. Nato pa se povzpneja »Domoljub« do naslednjega in čisto neutemeljenega očitka, ki ga je vrh vsega še naslovil na napačen naslov. »Domoljub« namreč pravi:

»To (da se ni nič storilo) je tudi največja krivda in najzgovornejši dokaz popolne nesposobnosti vseh naših tako zvanih »gospodarskih krogov« od Zbornice za TOI pa do različnih gremijev in stanovskih združenj. Vsi ti številni in plačani svetniki, predsedniki, tajniki itd., so vsa ta leta mirno gledali in trpeli, kam gre naše gospodarstvo, toda na svojih kongresih, konferencah, sejah in drugih takih praznih besedjenjih so lovili muhe, čenčali potrebno in nepotrebno, a nikoli niso osredotočili svojih zahtev na srejšče vsega našega gospodarskega poloma, to je na ostro zahtevo, da se mora takoj to pomagati našemu kreditnemu združništvu. Nekateri so si uničenje nekdanjega cvetočega kreditnega združništva na tihem celo želeli.«

Slabo uslugo sebi in tudi kreditnemu združništvu je napravil »Domoljub« s tem skrajno krivičnim napadom na gospodarske kroge, ki pač niso zaslužili, da dožive za vse svoje dolgoletno prizadevanje v korist slovenskega gospodarstva tako neobjektivni in zlovoljni napad. Če celo pa je krivičen napad na njih gospodarske organizacije ter zlasti še na Zbornico in trgovska združenja. Z vso pravico moremo reči, da je bilo vse, kar je bilo sploh doseženo v zadnjih časih, samo in edino zasluga gospodarskih krogov. Da je na primer padla prejšnja nesrečna finančna politika, je edino zasluga gospodarskih krogov, ki so se borili proti njej z vso doslednostjo in energijo — ter končno v tem boju tudi zmagali. Tako ostre oblike je že zavzel ta boj, da se je že izdal nalog, da se preganjajo nekateri voditelji gospodarskih krogov. »Domoljub« pa si upa na vse to še pisati, da so le lovili muhe. Samo da bi tudi drugi na ta način lovili muhe, pa bi bilo že davno vse bolje.

Se posebej pa so krivični napadi na gospodarske kroge in njih organizacije v zvezi s krizo kreditnega združništva. Zbornica je bila tista, ki je sklicala več ko eno konferenco in priredila tudi anketo, kako pomagati našim denarnim ustanovam in s tem tudi kreditnemu združništvu. A Zbornica je storila še več in tudi čisto konkretno predlagala, kako bi se mogel sanirati naš denarni trg. Ustanovil naj bi se klirinški zavod, ki bi takoj olajšal poslovanje med denarnimi zavodi, ki bi poleg tega mogel zbrati tako velik kapital, da bi se moglo tudi denarno pomagati našim denarnim zavodom. Predlog Zbornice pa je propadel, ker niso imeli zanj razumevanja bas ljudje, ki so »Domoljub« in tudi kreditnemu združništvu zelo blizu. In še danes bi mogel klirinški zavod pomeniti rešitev, pa čeprav bi v začetku začel poslovati v še tako ozkih mejah.

Slovenski gospodarski krogi so vse storili, kar je sploh bilo v njih moči, da se gospodarska stiska omili. Če pa niso mogli doseči, da bi se njih predlogi in njih zahteve tudi upoštevale, pa ni njih krivda, ker je pač bila politična moč v drugih rokah. Zato pa je tudi očitek »Domoljuba« naslov-

ljen čisto napačno in zato tudi ne zadene niti najmanjše slovenskih gospodarskih ljudi in njih organizacij. Če bi tudi drugi storili le polovico tega, kar so napravili gospodarski ljudje in njih organizacije, pa bi bila kriza že znatno omiljena, če ne sploh premagana. Zato pa tudi z ogorčenjem zavračamo napad »Domoljuba«, ker je zgrešen v vsakem pogledu.

V resnici je nujna potreba, da se kreditnemu združništvu pomaga, a dasi tudisamo

Banovinski proračun za leto 1935/36

Iz Beograda poročajo, da je finančni minister odobril proračun Dravske banovine. Uredba glede proračuna predvideva 83.653.260 Din izdatkov in enoliko dohodkov. Izdatki banovinskih zavodov in ustanov so proračunjeni na 49.910.343 Din, dohodki na 35.642.775 Din. Presežek nad dohodki znaša torej 14.267.568 Din, pri skupni vsoti 119.296.035 Din.

V kritje potrebščin proračuna se pobirajo od dne 1. aprila 1935 dalje naslednji banovinski davki, takse in doklade:

sebi pomaga. — In tudi »Domoljub« nam mora priznati, da se je tudi v največji krizi videlo medsebojne pomoči med kreditnimi združenji zelo malo, ker tudi največja kriza ni mogla omiliti onih mej, ki so jih postavili centralnim organizacijam združništva politiki in ne združniki. Na to resnico naj opozarja »Domoljub«, mesto da po nepotrebnem napada gospodarske kroge, in potem bo res storil uslugo kreditnemu združništvu.

53% na občna banovinska doklada k vsem drž. neposrednim davkom,

5% na nadomestna doklada za odkupnino osebnega dela k vsem neposrednim državnim davkom,

5% na zdravstvena doklada po § 17. zakon o zdravstvenih občinah, k vsem drž. neposrednim davkom,

dalje trošarina na alkoholne tekočine, na ogljikovo kislino in umetne brezalkoholne pijače, na mineralne vode, na

očetno kislino, na kvas, na bencin, električno silo, pneumatiko,

ter takse na plesne prireditve, 40% na doklada na državne takse od vstopnih in 4% na takse od vrednosti kinematografskih vstopnic, taksa na lovske karte, na zakupnine lovišč in ribolovov, na šolske legitimacije, 2% na prenosna taksa nepremičnin, 100% na doklada k dopolnilni prenosni taksi, taksa za zavarovalne premije, davščina na dediščine, taksa na posest in mošenje orožja, banovinske administrativne takse in doklada k drž. po zakonu o taksah, taksa za prenos lastništva na živinskih potnih listih.

Banovinske davščine uredi ban s pravniki po § 65. zak. o banski upravi.

Uredba glede bednostnega fonda določa 5.850.000 Din izrednih dohodkov in prav toliko izdatkov fonda, za čigar kritje se pobira od 1. aprila dalje izredna davščina delojemalcev in službodavcev, to je 0.50, odnosno 1% od vseh zaslužkov delovnih sil, ki so zavezane socialnemu zavarovanju.

Občni zbor mariborskega združenja

Uspešno poslovanje uprave v preteklem letu

Maribor, 14. aprila.

V zgornji dvorani hotela Orla je zborovalo danes dopoldne mariborsko trgovstvo in s svojimi zborovanjem dokazalo svojo stanovsko zvestost, tovariško vzajemnost, obenem pa veliko požrtvovalnost, ki jo pokaže mariborsko trgovstvo vsikdar, ko gre za interese skupnosti.

Ob 10. uri je otvoril predsednik veletrgovca Ferda Pinter občni zbor. Za zapisničarja je imenoval tajnika Skazo in Zidanška, za overovatelja pa člana Perhavca in Anderla. S prisrčnimi besedami je nato pozdravil mestnega obrtnega referenta dr. Senkoviča, ki je zastopal na zborovanju mestnega načelnika in mestne občino. Naglasil je prijateljsko razmerje in tesno sodelovanje med vodstvom Združenja in obrtno oblastjo. Priznalne pozdravne besede je naslovil na tajnika Zbornice TOI dr. Plessa, ki je velik prijatelj mariborskega trgovstva, ter se mu iskreno zahvalil za požrtvovalno delo v prid trgovstva v Ma-

riboru in v vsej banovini in za zasluge, ki si jih je pridobil za celotno gospodarstvo naše države. Pozdravil je nato zastopnika Tujakoprometne zveze inž. Slajmerja, vodjo trgovske nad. šole prof. Škofa, predstavnik mariborskega tiska in zastopnike pomočniškega zbora Ledineka, Domitra in Lavriča.

Spominu tragične izgube, ki je zadela jugoslovanski narod s smrtjo blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja so se zborovalci oddolžili z enominutnim molkom in trikratnim »Slava«. Pozdravili so zatem mlade našega kralja, ki mu je usoda naložila v najtežje dobi težko breme, ter mu obljubili zvestobo in vdanost. Predsednik se je nato spomnil tovarišev, ki jih je izročila smrt iz vrst mariborskega trgovstva. Umrti so v preteklem letu Karl Preis, Marija Cajzek, Leopold Lesanc, Ferdinand Blaschewitsch, Karl Baumruck, Jožef Fric, Nicifor Pivljakovič in Ljudmila Jeglič. Njihov spomin so zborovalci počastili s trikratnim vzklikom.

Do sedaj še nismo slišali takih besed, zato sem prepričan, da je naša perspektiva za bodočnost vendar nekoliko jasnejša.

Klic po »gospodarskem svetu«

Sedaj je prišel čas, da se uveljavimo. Če hoče vlada z nami sodelovati, potem moramo dobiti zastopstva v vseh državnih, samoupravnih in komunalnih institucijah, kjer se govori in sklepa o naših interesih. Ob tej priliki bi omenil zopet zahtevo po važni instituciji, po »gospodarskem svetu«. To vprašanje je tako pereče, da se mora rešiti čim prej. Važnost te institucije bo zlasti pravilno reševanje gospodarskih vprašanj s pomočjo širše gospodarske javnosti, ki bi pospešilo srečen izid sedanje gospodarske krize. Znano je, da izhod ni mogoč, če ne zvišamo cen kmetijskih pridelkov, če se ne omogočita denarnim zavodom likvidnost in redno poslovanje, če z dobrimi trgovskimi pogodbami ne dosežemo izvoza lesa, živine in drugih pridelkov in če vobče ne dvignemo kupne moči kmeta, delavstva itd. Za vse to potrebujemo forum, kjer bi se vsa ta vprašanja objektivno reševala in ta forum bi bil od gospodarskih organizacij svobodno izvoljen gospodarski svet. Intenzivno in strokovnjsko se bavijo sedaj s temi vprašanji in problemi naše zbornice, in ne trdim preveč, če izjavljam, da je v tem naša Zbornica za TOI v Ljubljani prednjačila. Bodi ji s tega mesta izrečena najiskrenejša zahvala za vso izdatno pomoč našemu združenju.

Pomagajmo še sami...

V svojih izvajanjih sem se doteknil vseh vprašanj, katerih rešitev bi bila nujna in najbolj potrebna. Zdelo se je, da bo naša kriza kronična, vendar pa so se vremena med tem časom malo zjasnila in je sedaj nekaj optimizem upravičen. Seveda pa ne smemo s prekrizanimi rokami pričakovati hitrega ozdravljenja. Nasprotno, ozdravljenje zahteva žrtve in intenzivnega dela vsakega posameznika. Skrbimo predvsem za to, da ne pade sloves našega trgovstva. Dvigajmo čast našega stanu, škodljivce brezobzirno eliminirajmo, skušajmo, da pride trgovina v jugoslovanske roke, iz rok tujega kapitala in tujerodcev.

Rešitev je v stanovski organizaciji. — Oklenimo se z zaupanjem naše stanovske organizacije, borbene, kot je naša Zveza trgovskih združenj v Ljubljani pod vodstvom zaslužnega borce za naše pravice g. Ravčiča, kakor tudi neustrašnega predsednika Zbornice TOI g. Jelačina. Obema se ob tej priliki prisrčno zahvaljujemo za njihov trud in požrtvovalnost v obrambi naših interesov.

Podpirajmo tudi naš strokovni tisk, pomagajmo razširjenju našega strokovnega

Poročilo predsednika Ferda Pinterja

Predsednik Ferdo Pinter je v svojem globoko zajetem govoru izjavil:

»Spoštovani zborovalci! Če pogledamo nazaj v minulo poslovno leto, ne moremo biti zadovoljni. Sicer so se že lani začeli porajati glasovi, da je višek gospodarske depresije že prekoračen ter da se približujemo normalnemu gospodarskemu stanju, toda ta sicer simpatični optimizem, ki vzbuja veselje do dela in podjetnosti, žal ni bil upravičen; preživeli smo v gospodarskem življenju eno najtežjih poslovnih dob. Ni to prazna trditve — neizprosne številke nam povedo brezobzirno in kruto resnico. Najboljši barometer gospodarstva so prijave in odjave trgovskih in drugih obratov.

Usodna statistika

Statistika nam poroča suho dejstvo, da je bilo v letu 1934, odjavljenih 1973 obratov več kakor prijavljenih, od leta 1932. pa znaša število že nad 3000. Da bo slika popolnejša, omenim še, da sta naš obrt in trgovina tako nazadovala v letih gospodarske krize, da je skupno število odjav za 6000 večje od prijav. Gospodje, kjer govorite take številke, tam umolknejo fraze! Te številke govore o obupnem stanju našega gospodarstva. Tako je v resnici! Gospodom, ki tega še ne verjamejo, povemo, da je 12. ura in da je zadnji čas, da se nam pomaga. Pričakovali smo, da bodo pri takšni situaciji na delu vsi odlični činitelji, da najdemo leka našemu težko bolnemu gospodarstvu. Spominjam vas samo na lansko pridobitno, odn. na ridobinske dopise. Kriki obupa in solze gneva v očeh zrelih mož so bile posledica prekomerno povišanih predpisov, večkrat-

nega povišanja davkov, ki v resnici niso bili več davki, temveč že oddaja premoženja. Pa to ni bil edini udarec. Samoupravni proračuni so prinesli nova bremena. Prosili smo, rotili, intervenirali itd., toda bile so vlade zaprtih vrat, gluha ušesa in nič ni pomagalo.

Jasnejše perspektive

Hvala Bogu, da je nova vlada ministrskega predsednika B. Jevtiča izdala hvalevredno pairolo: Ne zvišati davkov, pomagati gospodarstvu!

Vidi se, da niso bile to prazne besede, da ima vlada dobro voljo pomagati razdrapanemu gospodarstvu do novega dviga in poleta. Znižala je železniške tarife in takse na motorna vozila, izdala bo milijardo za javna dela itd. A vendar smo trgovci tudi sedaj dobili novo povišanje bremen, in sicer od mestne občine v obliki večkratnega zvišanja mestne davščine za blago, ki se uvažava v mesto. — Borili smo se proti povišanju uvoznine tu v Mariboru in ker ni tu dovolj pomagalo, pa še v Beogradu pismeno in ustno. Obveščeni smo, da se je povišanje ukinilo in da ostane stara tarifa.

Pred kratkim se je povišala banovinska trošarina na kavo, riž, čaj, karbid itd. Mi upamo, da bo nova vlada imela moč in voljo, ter tudi samoupravnim telesom naročila, da je treba iti s proračuni navzdol in ne navzgor. Stediti se mora prireditelji posev in naj se enkrat prične s štedenjem od zgoraj navzdol, a ne, kakor je bilo dosedaj v praksi, od spodaj navzgor. Vlada g. Jevtiča je poudarila, da je pripravljena delati sporazumno z gospodarskimi krogi.

časopisja ter končno sodelujemo po svojih močeh pri ureditvi javnih vprašanj, zlasti kjer gre za naše interese.

Znaki kažejo, da bomo v bodočnosti, če bomo izpolnjevali svoje stanovske dolžnosti, lahko uspešno zahtevali na vseh mestih naših pravic, in upam, da bomo ob letu lahko z zadovoljstvom konstatirali napredek k ozdravljenju našega gospodarstva.

To je moje prepričanje, to so moje najiskrenejše želje in s temi v srcu končam svoje poročilo.

Izvajanja tajnika dr. Plessa

Uvodoma se je zahvalil za pozdrave predsednika in zborovalcev v svojem imenu in za zbornico, ki jo zastopa ter sam pozdravil občni zbor v imenu Zbornice za TOI ter zadržanega predsednika Zveze trgovskih združenj ter nadaljeval:

»Prepričan sem, da bila letos uprava Združenja pri sestavi poročila v zadregi, kako bi se v kratkem obrisu podala slika vseh težav in borb, ki jih preživlja trgovstvo. Saj je bilo minulo leto najtežje, saj vidimo, da je v nevarnosti ves sistem, ki je bil v veljavi vseh 80 let obstoja naše zbornice. Še nikoli ni stala ta pred tako težkimi nalogami, kakor stoji danes, zlasti ko ugotavljamo, da bi se dalo mnogo tega preprečiti, če bi se bile pravočasno poslušale ugotovitve in predlogi naših gospodarskih organizacij. Žal je bilo vedno nasprotno in šele po neuspehih so pričeli odločilni krogi v revizijo. Preusmeritev gospodarstva se začelja pri nas pod težo največjih obremenitev in hudega rizika; za prilagoditev novim razmeram se mora izčrpavati pod davki in tako zahteva ta proces pri nas neznanih žrtv. Lani 1344 odjav, v dveh letih pa 5644 odjav! To ni več običajen selekcijski proces, to je gospodarski in socialni problem. Proces se tudi letos ne ustavlja; v prvih dveh mesecih imamo 112 prijav, pa 279 odjav. Lahko bi se trgovstvo postavilo na stališče: pa to nas nič ne briga, bo vsaj manj konkurence. To stališče bi bilo napačno. Naša davčna uprava bo zato obremenila preostale trgovce toliko bolj! Saj je večina odjav zaradi tega, ker posamezniki niso več zmogli prevelikih davkov. Žrtve se zatekajo v posredovalne poklice in tako smo dosedaj ugotovili samo v Dravski banovini ogromno število 10.000 šušmarjev.

V svetu se godijo veliki gospodarski prevrat. Slediti moramo tudi mi in prilagoditi strukturo našega gospodarskega organizma položaju. Probleme moramo zgrabiti pri vzrokih in ne šele pri posledicah. Z motoriji si ne moremo pomagati. Pri nas je kriza, ker je kmečki stan prezadolen. Pravočasno smo na to opozarjali, kakor na padanje cen kmečkih produktov. — Nova vlada je prva, ki je posvetila del svojega programa gospodarskim vprašanjem. Vemo, da ne bo kmalu čutili zboljšanja. Je pa že v tem uteha, da je prevladalo prepričanje, da je davčni vijak presegel možno višino. Naša glavna zahteva je ukinitve § 7. davčne novele in pričakujemo, da bomo uspeli. Poleg davčnih davkov so nas zadele težave z izvozom lesa in sadja. Napoved o reviziji gospodarskih odnosov z Italijo nas navdaja z novim upanjem. — Omeniti moram, da razdelitev 568 milijonov, ki jih je vlada določila za popravilo naših cest, ni pravilna. Delež je za nas premajhen. 35 milijonov za Dravsko banovino, od tega za vse področje bivše Štajerske samo 5 milijonov, to je krivica. Dobili smo zagotovilo, da se bo tudi to še popravilo. Nova vlada vzbuja nove nade. Verujemo v njene obljube, delajmo v prepričanju, da prebrodimo te čase. Kakor bo sledil današnji cvetni nedelji teden trpljenja in za njim vstajenje, tako smo prepričani, da pride v kratkem vstajenje tudi za nas.

Govorniku se je zahvalil za njegova izvajanja predsednik Pinter in naglasil, da je vsota 5 milijonov za popravilo ceste St. Ilj—Maribor za naše razmere absolutno prenizka. Urediti se mora naša prometna žila Maribor—Celje—Ljubljana—morje in pri tem računamo z vso gotovostjo na vso pomoč Ljubljane. Kajti sicer bi se lahko zgodilo, da se bomo usmerili iz Maribora proti jugu preko Zagreba...

Sodelovanje z občino

Mestni obrtni referent dr. Senkovič pozdravlja zborovalce v imenu mariborske mestne občine. Procvit mesta bazira na trgovskem razvoju. Zagotavlja, da bo mestna občina tudi v bodoče z vsemi silami ščitila trgovski stan, kjerkoli bo možno. Pobjajala bo krošnjarstvo z vsemi legalnimi sredstvi. Poudarja potrebo, da se vnese v krošnjarske knjižice seznam vseh onih mest, v katerih je krošnjarstvo prepovedano. Apelira na zavest trgovstva, da prepre-

či nelojalno konkurenco, zlasti v pogledu odpiranja in zapiranja trgovskih lokalov.

Pozdrav pomočniškega zbora

prinaša zastopnik Mavrič. Trgovski nameščenci se zavedajo, da je njihov obstoj ozko povezan s procvitom trgovine ter želijo, da bi se sedanje razmere izboljšale.

Poslovanje Združenja v minulem letu

Obsežno in izčrpno poročilo o delovanju Združenja v minulem poslovnem letu je podal glavni tajnik g. Skaza, ki je nastopil svojo funkcijo s 1. septembrom 1934.

Nova uprava na delu. Na lanskem obnem zboru izvoljena nova uprava se je konstituirala na seji 8. maja pr. l. s predsednikom Pinterjem na čelu ter dne 9. maja prevzela posle vodstva združenja. Novo upravo je čakalo obširno delo. Dosegla je najprej omiljenje kontrole računskih takse, ki se je začeloma raztegnila že na poslovne prostore in celo na ulico. Zahtevala je ukinitve takse po Din 0'50 in uvedbo takse Din 1'— pri računih nad 100 Din. Proti fatalnemu zvišanju pridobnine je sodelovala v deputaciji mariborskih gospodarskih krogov pri finančnem ravnateljstvu. Deputacijo je vodil predsednik Združenja Pinter. Povišanje uvoznine v mariborskem proračunu, je bilo tretji udarec v lanskem letu. Obremenila je v 99 odstotkih trgovce ter povišala posamezne tarife. Združenje je uspelo, da bo taksa ostala na dosedanj višini. Hud je bil boj proti stalnemu sovražniku trgovstva — krošnjarstvu. Z opozoritvijo orožniškega poveljstva se bo stopilo na prste tudi onim »grosistom«, ki krošnjarijo z avtomobili. Ukrenilo je tudi potrebne korake, da ne bodo na »Mariborskem tednu« tujerodni kramarji delali trgovstvu konkurenco. V upravo »Mariborskega tedna« je vstopil predsednik Pinter, ki bo znal varovati interese domače trgovine. Tvorniške prodajalnice in njihovo favoriziranje pri obdačevanju so rakana, proti kateri se mariborsko trgovstvo dolga leta zama bori. Uspeh bo moči doseči le z novelizacijo obrtnega zakona.

Pomožna akcija

Na kratko se je poročevalec dotaknil tudi mariborske pomožne akcije. Zelo različno se je komentiralo aktivno sodelovanje Združenja pri tej akciji. Uprava je smatrala to kot najprimernejši način, da obvaruje trgovstvo nadaljnjih, morebiti še težjih bremen. Mestno poglavarstvo se je postavilo na stališče: ali se zberejo potrebna sredstva prostovoljno, ali s posebnim davkom. Da bi obvarovalo svoje člane nadaljnjih davčnih bremen, ki jih je potem težko odpraviti, je ponudilo Združenje pri pomožni akciji svoje sodelovanje ter naslovilo na članstvo znani apel.

Združenje je sodelovalo pri vseh pomembnejših stanovskih prireditvah trgovstva, tako v Skoplju na jugoslovanskem trgovskem kongresu ter pri ustanovitvi Centralnega predstavništva trgovskih združenj v Beogradu, v katerega upravi je tudi predsednik mariborskega združenja, dalje pri skupščini Zveze trgovskih združenj v Konjicah, kjer je predsednik Pinter podal strokovni referat o naši gospodarski politiki.

Gospodarski položaj združenja

Iz obširnega blagajniškega poročila, ki ga je podal tajnik Zidanšek, bi bilo zlasti omeniti, da so znašali upravni stroški Združenja, zvezna doklada, potnine itd. Din 107.334,—, na podporah obubožanim trgovcem se je izplačalo Din 9.227,—, od tega za božičnico v spomin blagopokojnega kralja Aleksandra Zedinitelja Din 5.015,—, brezposelnim trgovskim nameščencem Din 10.150,—, raznim dobrodelnim in humanitarnim društvom Din 3.223,—, za zasledovanje krošnjarjev se je izdalo Din 3.150.707,—. Bilanca izkazuje Din 723.908'87 premoženja in nepremičnega premoženja, ki se vodi v osmih različnih fondih.

Poročilo nadzornega odbora

je podal predsednik g. Perhavec. Nadzorni odbor je opravil natančno revizijo blagajne in knjig vsako četrtletje. Konstatira, da je bilo vsekdar vse v najlepšem redu. Vsi izdatki nad 1.000 Din so vneseni v sejne zapisnike ter potrjeni. Na lanskem obnem zboru je bila sprejeta nova konceptna moč za pisarno Združenja, glavni tajnik g. Fran Skaza, vendar je bil sklenjen samo sprejem, ni pa bila vnesena v proračun potrebna kvota njegovih prejemkov. Preseg proračuna Din 18.535'— je opravičen s sklepom skupščine. — Najemnina za stanovanja in lokale v gremijalni hiši je plačana v celoti, izkup hranilnih knjižic, sklenjen na lanski skupščini, se je realiziral.

Predlaga, da se formalno odobri prekoračenje proračuna in da se podeli upravi za njeno delovanje razrešnica.

Za Simon Novakovo ustanovo

je poročal predsednik kuratorija g. Rosina. Brezplačno stanuje v poslopiju 11 obubožanih trgovcev, plačujočih strank je 5. Število reflektantov za stanovanja neprestano narašča. Hiša se je lani s pomočjo občine elektrificirala. Nadzoruje jo g. Prešeren, smeti in sneg odvažajo brezplačno g. Berdajs.

Statistika

Stanje mariborske trgovine je bilo v minulem letu naslednje: Združenje je štelokoncem minulega leta 601 podjetje, od tega pa jih 10 ne obratuje več, 11 pa je začasno svoj obrat ustavilo. Med tem številom je 59 trgovskih družb. Sodno protokoliranih tvrdk je 171. Pomočnikov je bilo koncem leta zaposlenih 335, vajencev 148.

Trgovsko nadaljevalno šolstvo in vajeniško vprašanje

Vodja trgovske nadaljevalne šole prof. Škof je pozdravil zborovalce v imenu učiteljskega zbora in učencev. V danih razmerah se šola ugodno razvija. Manjkajo enotni učni načrti za vse šole ter so med posameznimi zavodi za učence prevelike razlike glede zahtev. Mariborska šola je na višji vzgojni in kulturni. Izbirati pa bi moralo trgovstvo samo, obdržati le preizkušene nadarjene vajence. Idealno bi bilo, če bi imeli trgovski dom z lastno vajeniško šolo in prostori, ki bi vajence tesneje povezali z zavodom. Potrebna bi bila tudi stalna predavanja za mlade pomočnike.

V svojem odgovoru je predsednik Pinter naglasil, da se snuje skupno z obrtniki krogi vajeniški dom, ki bo nudil tudi trgovskim vajencem zatočišče. Nehati se mora fabrikacija vajeniškega naraščaja. Trgovci, ki nimajo pomočnika, ne smejo imeti vajenca.

Proračun

Poslovni proračun za leto 1935. izkazuje Din 101.620'— dohodkov in Din 101.900'— izdatkov. Članarina ostane kakor dosedaj, in sicer plačajo branjeveč nestalnih obratovališč Din 20'—, oni v lokalih Din 30'—, ostali trgovci Din 70'—, za vsakega družabnika, nameščenca ali vajenca Din 20'— več, največ pa znaša skupna članarina 150 dinarjev.

Proračun hišnega sklada, ki se je letos na zahtevo nadzorstva prvič sestavil, predvideva Din 158.000 dohodkov, od tega Din 149.000 od najemnine, ostanek od obresti, izdatkov pa Din 153.500, od tega 30.000 za nameravano popravilo hiše in preureditev prvega nadstropja v poslovne lokale Združenja, pri čemer se bo uredila tudi manjša dvorana za sestanke in zborovanja članstva. Prebitek Din 4500 in saldo iz l. 1934. Din 251.810'50 dasta skupno predvideno stanje za 31. dec. 1935 Din 256.310'50.

(Sprejete resolucije in sklepe objavimo prihodnjic. — Ur.)

Točno ob 12. uri je predsednik Pinter zaključil uspelo zborovanje z apelom na stanovsko delo, za sporazum in slog.

Šolskim upraviteljstvom

Letošnji XV. pomladanski velesojem v Ljubljani bo bogato založen z izdelki naše industrijske in obrtne proizvodnje. Velesejmu bodo priključene še posebne razstave: prva velika gasilska; gospodinjstva »Zena v obrtu«; domača volna; perutnina, ptice in kuni. Šolskim upraviteljstvom priporočamo, da privedejo zaupano jim mladino na ogled te prireditve in da združijo to ekskurzijo z majniškim izletom svoje šole. Ogled velesojem bo v mladini vzbudil ponos na sposobnost in ustvarjajočo silo domačih ljudi, navdal jo bo z zaupanjem v uspeh pridnega in smotnega dela. Po drugi strani pa jim bo to, kar bodo videli na velesojmu, mnogo koristilo pri predelovanju učne stvarine v šoli, v pripravi za pozneje v življenju.

Za vse šole kakršnekoli vrste znaša vstopnina Din 3'— za učenca (učenko).

Občni zbori

Mariborska tiskarna ima svoj 16. občni zbor dne 29. aprila ob desetih v ravnateljstvu tiskarne v Mariboru.

Obrtno hranilno in posojilno društvo na Bledu sklicuje občni zbor na dan 25. aprila ob 16. uri v restavraciji Potočnik na Bledu.

Kmetijska hranilnica in posojilnica na Vrhniki ima svoj 53. občni zbor dne 25. aprila ob pol treh popoldne v zadržni pisarni.

Društvo Dečji in materinski dom kraljice Marije ima svoj XII. občni zbor dne 6. maja ob 18. uri v Lipičevi ulici 6.

Združenje trgovcev v Ljutomeru

sklicuje za 27. aprila ob pol desetih redno letno skupščino, ki bo v dvorani Posojilnice v Gornji Radgoni s tem dnevnim redom: Volitev dveh overovateljev zapisnika. Ob 10-letnici združenja. Predsedniško, tajniško in blagajniško poročilo. Obračun in poročilo nadzorstva. Proračun za l. 1935. Volitev uprave, nadzorstva in častnega odbora ter delegatov za skupščino Zveze trgovskih združenj. Samostojni predlogi. Slučajnosti.

Politične vesti

Na nedeljskih volilnih shodih so imeli važne govore ministri dr. Popović in dr. Kožul v Sarajevu, Janković, Hasanbegović in Čirić v Banjaluki, dr. Marušić in senator Pucelj pa v Cerknici.

Na delegatskem sestanku vseh krajevnih skupin »Boja« v Ljubljani je bila izvoljena nova uprava s predsednikom Stanetom Vidmarjem. Voditelji nasprotne smeri, ki se udeležujejo kandidatur na Ljotičevi listi, so bili izključeni.

»Kurier Warszawski« je objavil članek o italijansko-jugoslovanskih odnosih, v katerem med drugim pravi: »Zmaga jugoslovansko-filiske struje v Bolgariji, okrepitev nacionalističnega gibanja v Albaniji in polom venizelistične politike v Grčiji so ustvarili Jugoslaviji vodilni položaj na Balkanu. Jugoslavija more sedaj postaviti Italiji pogoje za sporazum.«

Francoski ministrski predsednik Laval je že prispel iz Strese v Zenevo na sestanek sveta Društva narodov, kjer bo sprejel njegov predlog za posvaritev Nemčije. Na kolodvoru so pozdravili Lavalu zastopniki Male antante in Balkanske zveze ter mu čestitali za uspehe na konferenci v Stresi.

Nemški pogoji za vstop v zvezo velesil so po berlinskih poročilih predvsem ti, naj bi vzhodni pakt vseboval obvezo proti napadam in proti uporabi sile, razsodiščno klavzulo, posvet ob grozečih konfliktih in določbo proti podpiranju napadalec.

Na konferenci v Stresi so se zapadne velesile zedinile za utrditev francosko-britansko-italijanske fronte iz lanskega leta, in sicer tudi v vprašanju nemške oborožitve, organizacije varnosti v vzhodni Evropi, neodvisnosti Avstrije, letalskega pakta, za nadaljnja razorožitvena pogajanja ter za splošne in regionalne sporazume. — Vse udeležene vlade so z uspehom zelo zadovoljne.

Ureditev razmer v Srednji Evropi je konferenca v Stresi prepustila posebni konferenci, ki se sestane dne 25. maja v Rimu.

Hitler je, kakor poroča »Havas« iz Strese, sklenil povabiti Lavalu v Berlin. V Franciji smatrajo, da bodo direktna pogajanja med njima vsaj nekoliko razčistila nejasno stanje.

Nemški vohuni v Parizu so se zbirali v šoli za jezike. Organizacijo je vodil neki Baerhuber. Hkratu z njim se je posrečilo aretirati mnogo njegovih sodelavcev. Policija pa o svojem velikem uspehu še noče izdati podrobnosti.

Anglija želi, naj dobi Nemčija nazaj otok v Tihem morju, ki jih pa Japonska ne bo dala, kljub temu, da je prejela mandat nanje od Zveze narodov. Od svoje posesti pa Anglija ne more odstopiti niti pedi. Tako je izjavil v spodnji zbornici Sir J. Simon.

Amerika ostane v primeru nove evropske vojne nevtralna tudi materialno, pravi poročilo o konferenci med Rooseveltom in podtajnikom za zunanje zadeve Hullom, ki sta tudi sestavila zakonski načrt o prepovedi posojil, prodaje orožja in o prepovedi potovanja ameriških državljanov v vojujoče države.

»Popolo d'Italia« podaja v svojem članku pesimistično sodbo Mussolinija, ki pravi, da prihaja Italija na konferenco močna in brez moralne odgovornosti za nastali položaj. Če bi se v Stresi sprejel njegov načrt, bi bila Evropa takoj rešena more, ki jo danes tlači. In če bi bili njegovi predlogi sprejeti pred 15 meseci, bi se bila Nemčija zadovoljila s 300 tisoč vojaki, zdaj pa jih postavi 550 tisoč in bo po opremljenosti njena armada prvovrstna. Smo torej v dobi zopetnega oboroževanja in vzhodni pakt ni rešitev, ker ustvarja za Poljsko brezizhoden položaj. — Iz italijanskih mnenj pa vidimo, da tudi Italija nima nikakega novega načrta, ki bi pomenjal ključ za rešitev sedanjega zapletenega položaja.

Nemško-ruska trgovinska pogodba je bila sklenjena že 9. t. m., dočim se francosko-ruska pogajanja za trgovinsko pogodbo še zavlačujejo.

Denarstvo

Zopetno naraščanje hranilnih vlog v raznih državah

V zadnjih mesecih opažamo v različnih državah srednje Evrope, ki so preje enako kakor Jugoslavija trpele od težavracije, da se vloge v njihovih denarnih zavodih polagoma zopet dvigajo.

Na prvem mestu stoji Poljska, kjer so lani hranilne vloge pri hranilnicah narasle od 506.526.000 zlotih (1 zloty približno Din 8'25) na 624.374.000 zlotih, t. j. za celo četrtino. Prirastek znaša v naši valuti blizu 1 milijardo dinarjev. Po Novem letu se opaža isti razveseljivi pojav, kajti v tem mesecu so narasle vloge pri hranilnicah za 17 milijonov zlotih, t. j. za blizu 140 milijonov dinarjev. Delniške banke še niso zbrale podatkov.

Na Nemškem znaša prirastek vlog pri hranilnicah v mesecu januarju 1935 nič manj kakor 189 milijonov mark, t. j. v našem denarju 3 milijarde in 325 milijonov dinarjev, ter dosega skupaj 144 milijard mark ali v našem denarju 253'4 milijard dinarjev, dočim znašajo vloge pri vseh jugoslovanskih denarnih zavodih okoli 10 milijard dinarjev.

Na Češkoslovaškem se je lansko leto ustavlil odtok vlog iz delniških bank in se je zopet pojavil razveseljiv, četudi neznačen prirastek vlog v višini 23 milijonov Kč. Pri nekaterih zavodih znaša prirastek vlog 100 milijonske zneske, kar je pripisovati predvsem smotreni pomoči države v času, ko so se češkoslovaški denarni zavodi borili s težavami. Ta uspeh je tem važnejši, če pomislimo, da je lansko leto prišlo na Češkoslovaškem do devalvacije Kč, ki je sicer mirne češkoslovaške vlagatelje precej vznemirila; vendar se je znaten padec vlog v prvem polletju l. 1934 že izravnal s prirastkom v drugem polletju.

Pri češkoslovaških hranilnicah se je končalo leto 1934 še z malenkostnim odtokom vlog, ki pa se je v prvih dveh mesecih letošnjega leta izpremenil v živahen prirastek vlog. V teh 2 mesecih so vloge narasle za nič manj kakor 223 milijonov Kč, t. j. 412 milijonov dinarjev, in sicer izkazujejo celo nemške hranilnice v ČSR, kjer je bil položaj najtežji, znaten prirastek vlog. Danes znašajo vloge pri češkoslovaških hranilnicah 21 milijard Kč, t. j. blizu 39 milijard dinarjev.

Ako upoštevamo, da te številke (izvzemši češkoslovaške delniške banke) še ne vsebujejo obresti za lansko leto, nas morajo te številke razveseliti. Sicer pa se tudi v Jugoslaviji kažejo prvi znaki zboljšanja: po podatkih beograjskega združenja bank so znašale vloge pri jugoslovanskih denarnih zavodih marca 1935 9911 milijonov dinarjev, kar je za 124 milijonov več kakor ob istem času lani.

Narodna banka

Po izkazu banke z dne 8. aprila se je njena skupna podloga povečala za 16 milijonov 288.751'31 na 1.327.029.834'39, devize zunaj podloge za 3.932.148'27 na 166 milijonov 467.724'57, kovani denar se je z 700.419 neznačno zmanjšal na 236 milijonov 77.645'— Posojila so padla za 10 milijonov 667.847'64 na 1.809.430.778'82; dočim so predjemi državi narasli za 709 tisoč 305'25, časni pa ostali (600 milijonov) neizpremenjeni.

Vrednosti rezervnega fonda so se dvignile neznačno (7.121'10) na 109 milijonov 688.351'16, ostali fondi se niso izpremenili (12.861.920'39); za 319.165'69 so narasle nepremičnine in razna aktiva za 148 tisoč 253'79.

Pasiva: obtok bankovcev se je povečal za 11.339.365 na 4.443.269.130 Din, obveze na pokaz so nazadovale za 10.664.349'72 na 1.180.132.418'38; narasle so obveze z rokom za 7.900.000 na 278.600'000 in razna pasiva za 1.461.463'49 na 231.483.712'67.

Obtok in obveze izkazujejo 5 milijard 623.401.548'38 Din s celotnim kritjem 30'32% ter kritjem v zlatu 27'09%. Kritje se je torej povečalo od 31. marca za 0'37% in v zlatu za 0'51%.

Občni zbor delničarjev Zanatske banke

V Beogradu se je vršil v nedeljo občni zbor delničarjev Zanatske (Obrtno) banke pod predsedstvom g. Milana Stojanovića. Iz Ljubljane so prišli na občni zbor gg. Franchetti, predsednik ljubljanske podružnice banke, Josip Rebek, Ivan Kavka, Lovro Pičman, Ivan Košak in Šimenc, iz Maribora pa g. Franjo Bureš.

Cisti dobiček banke je znašal 2'06 milijona Din. Dividenda je določena na 7 odstotkov.

V razpravi o poročilih upravnega odbora je g. Pičman ostro napadal upravo ljubljanske podružnice. Razepljenost med slovenskimi obrtniki pa ni napravila med zborovalci dobrega vtisa.

Za zastopnika slovenskih obrtnikov v upravnem odboru se je vnelo bojno glasovanje in izvoljen je bil g. Lovro Pičman s 4050 glasovi. Ta izid je izzval v krogih delničarjev živahne komentarje, ki za obrtniško gibanje v Sloveniji ne bodo ostali brez pomena in posledic.

*

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posrebno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendenca mlačna; promet Din 5.974.245'29.

Ljubljana, dne 13. aprila.

Živahnost, ki se je opažala tekom preteklega tedna v deviznih kupčijah, je tokrat nekoliko popustila. Nasproti prejšnjemu tednu, ki se je zaključil s rekordnim prometom na 8¼ milijona dinarjev, izkazuje ta borzni teden nazadovanje za nekaj več ko 2¼ milijona dinarjev.

Amsterdam	307	69
Berlin	11	—
Din-deviza	411	666 avstr. priv. kliring
Budimpešta	7	—
Dunaj	812	3.057 priv. kliring
Bruselj	2	—
Curij	540	85
Kopenhagen	18	—
London	1.901	673 inkl. priv. kliring
Madrid	930	27 priv. kliring
Newyork	2.262	316
Pariz	924	916
Solun	4	—
Trst	130	165
Varšava	4	—

Nasproti zadnjemu tednu je bil izredno močan promet v avstrijskem privatnem kliringu, v katerem je bilo nabavljeno samo avstrijskih šilingov za nad tri milijone ali več ko polovico vsega deviznega prometa prejšnjega tedna. Porast prometa v avstrijskih šilingih znaša v primeri s prejšnjim borznim tednom 2.245 tisoč dinarjev, v dinarski devizi pa le 255 tisoč dinarjev. Vse druge devize so utrpeli znaten padec, najobčutljiveje pa je nazadoval promet v devizi New York, in sicer za skoraj dva milijona dinarjev.

Dnevni devizni promet se je gibal takole:

8. aprila	Din	610.286'80	Din—London
9. aprila	Din	3.636.237'38	Dunaj—Pariz
10. aprila	Din	329.374'25	Dunaj
11. aprila	Din	520.341'40	Dunaj
12. aprila	Din	878.005'46	Din—Dunaj

Največji dnevni devizni promet je bil dosežen na torkovem borznem sestanku v višini 3.6 milijona dinarjev. Baš tega dne je bil perfektuiran gros zaključkov v avstrijskih šilingih (2.142 tisoč dinarjev), pa tudi v francoskih frankih (840 tisoč dinarjev).

Narodna banka je posredovala v Amsterdamu, Curihu in Parizu in dala na razpolago za Din 125.000'— deviznega blaga.

Notice privatnega kliringa z Avstrijo so bile ves minuli teden Din 8'62—8'72 za en šiling, le v torek 9. t. m. Din 8'60 do Din 8'70.

Devize	S prvo Narodne banke			
	8. aprila 1935	12. aprila 1935	Povpr.	Pon.
	Povpr. Din	Pon. Din	Povpr. Din	Pon. Din
Amsterdam	2955'75	2970'35	2974'30	2978'89
Berlin	1756'08	1769'95	1756'08	1769'95
Bruselj	745'35	750'41	742'49	747'56
Curij	1421'01	1428'08	1421'01	1428'08
London	212'65	214'71	212'35	214'41
Newyork	4362'54	4398'86	4355'43	4391'74
Pariz	289'60	291'03	289'60	291'03
Praga	183'35	184'46	183'42	184'52
Trst	365'27	368'35	363'14	366'22

Po gornji razpredelnici so v razdobju tedna popustili tečaj Bruslja (—2'86), Londona (—0'30), New Yorka (—7'11) in Trsta (—2'13), medtem ko se je okreplil tečaj Amsterdama (+8'55) ter Prage (+0'07). Curij je beležil docela brez izprememb, Berlin in Pariz pa sta včeraj notirala ob ponedeljkovih tečajih.

Efektno tržišče

Tendenca nestalna.

V tem borznem tednu so vsi državni papirji nekoliko popustili, in sicer 7% investicijsko posojilo za 4 točke v povpraševanju, za 3 točke v ponudbi, 7% Blair pa za eno točko v ponudbi ter povpraševanju, dočim je nazadoval blagovni tečaj 8% Blaira tudi za eno točko, denarni pa

Hranilne vloge so znašale po statistiki zveze bančnih zavodov koncem marca v vsej Jugoslaviji 9.911 milijonov Din, za 124 milijonov več, kakor pred enim letom. Posojilnica v Rušah ima 30. redni letni občni zbor v nedeljo, dne 28. aprila v Rušah v svojem uradnem prostoru.

Med češkoslovaškim finančnim ministrom in bančnim konzorcijem je bila sklenjena pogodba o emisiji 500 milijonov blagajniških zapisov. Posojilo se bo porabilo za financiranje najnujnejših del za vojaško obrambo.

Centralna banka čeških hranilnic je na svojem obnem zboru sklenila, da izplača iz čistega dobička 4.126.000 Kč 5 odstotno dividendo, to je od delnice 20 Kč.

ostal neizpremenjen. Povsem brez tečajnih izprememb so beležile begluške obveznice, malenkostno pa je osciliral Seligman. Agrarne obveznice so beležile najvišje na torkovem borznem sestanku, in sicer Din 47'— za denar, Din 48'— pa za blago. Od ponedeljka na včeraj so okrepile svoj blagovni tečaj za eno točko. Nasprotno pa je vojna škoda dosegla najvišje tečaje v sredo 10. t. m. (Din 375'— povpraševanje, Din 380'— ponudba), medtem ko je od ponedeljka na včeraj popustil denarni tečaj za eno točko, blagovni pa za dve točki.

Dne 12. t. m. so bili doseženi ti-le efektivni tečaji (prva številka povpraševanja, odnosno denar, druga ponudba, odn. blago):

7% investicijsko posojilo Din 75'—, Din 77'—, 8% Blairovo posojilo Din 77'—, Din 79'—, 7% Blairovo posojilo Din 67'—, Din 68'—, Seligmanove obveznice Din 70'—, Din 72'—, Agrarne obveznice Din 45'—, Din 47'—, Begluške obveznice Din 65'—, Din 66'—, Vojna škoda Din 371'—, Din 373'—.

Žitno tržišče

Tendenca še vedno stalna.

Zaključeni so bili trije vagoni pšenice. Cene so ostale povsem neizpremenjene za vse mlevske izdelke in oves, medtem ko se je na ponedeljkovem borznem sestanku podražila pešnica za Din 2'— pri 100 kg, koruza pa na sredinem borznem sestanku za Din 1'— pri 100 kg.

Lesno tržišče

Tendenca neizpremenjena mlačna.

Na tukajšnji borzi so bili zaključeni v tem tednu 3 vagoni friz, 6 vagonov remeljnov in 2 vagona hrastovih podnic.

Kakor znano je Italija dovolila izvoz še za nadaljnje tri mesece v izmeri izvoza lanskega leta (april—maj). Ker pa je lani ravno v tem času že bila uveljavljena povišana italijanska uvozna carina, so naši italijanski uvozniki kupovali takrat le najnujnejše blago. Na drugi strani pa je letošnji izvoz vezan še na posebne formalnosti. Izvoznik, ki hoče izvažati v Italijo, mora dokazati, da je lansko leto izvozil v tem času določeno količino blaga, nakar šele dobi dovoljenje za izvoz iste količine tudi v teh mesecih. Seveda pa italijanski uvozniki s temi omejitvami in predpisi lansko leto niso mogli računati, zbog česar jim je sedaj težko pribaviti potrebna dokazila. Kajti večinoma sploh niso shranjevali uvoznih dokumentov, kar jih zdaj silno ovira pri nabavljanju novih dovoljenj.

Na vsak način je nujno potrebno, da se sklene stalna dolgoročna trgovinska pogodba z našimi sosedi, ker le na ta način bo mogoče računati na stalno urejen izvoz našega lesa. V nasprotnem primeru je vsaka kombinacija povsem iluzorna.

Kupčija s testoni je v popolnem zastoju. Letos se pri nas testoni sploh niso izvažali, kolikor pa je bilo prodanih, so se porabili doma v lastni industriji. Sicer pa se produkcija testonov za enkrat sploh ne izplača.

Poročila o občnih zbiorih trgovskih združenj v Laškem, Krškem, Ptuj in Slovenski Bistrici, ki so bili v nedeljo, objavimo zaradi pomanjkanja prostora v prihodnji številki.

Zunanja trgovina

Znižane voznine za južno sadje

Prometni minister je znižal z dnem 16. aprila železniško voznino iz Sušaka do Ljubljane, in sicer s popustom:

za limone, mandarine in pomaranče pri kosovnih pošiljkah sto kg na 30'90 Din, za 5000 kg na 1000 Din, za 10.000 kg na 1800 Din. Do Kočevja za enake pošiljke 49'80, 1675, 2980 Din; do Kranja 38'10, 1280 in 2280;

za suho grozdje iz Sušaka—pristanišče ter za blago v kosih do Ljubljane pri 100 kg na Din 25'5, tisoč kg 1195, deset tisoč Din 2000. Za suhe šmoke na 35'40, 1075 in 1770.

Podobni popusti veljajo še za pomorski uvoz kave, kolonialnega blaga, žvepla in žveplovega cveta.

*

Konzulat kraljevine Rumunije je opozoril Zbornico v Novem Sadu, da je za uvoz v Rumunijo vselej potrebna posebna viza; ki jo izda rumunska Narodna banka in ki se dobi hkratu z dovoljenjem za uvoz. To velja za vse naše izvoznike blaga v Rumunijo.

Novo vodstvo Mednarodnega kmetijskega zavoda v Rimu, ki mu predseduje baron Acerbo, skliče za 4. junij konferenco o unifikaciji analize vina v mednarodni trgovini.

Japonska vlada je kupila od Bolgarske za 180 milijonov levov tobaka, da bi ji Bolgarska pomagala prodreti z japonskim blagom na balkanska tržišča. Bolgarskemu blagu bi Japonci dovolili uvoz v Mandžurijo.

Nemška družba iz Hamburga za promet živine ustanovi v naši državi postajo za nabavo blaga, in sicer v Zagrebu. Nakupovala bo zlasti blago za zakol in ga predelovala nato v Nemčiji v mesne konzerve.

Dobave-licitacije

Gradbeni oddelek drž. železnice v Ljubljani sprejema do 26. aprila ponudbe o dobavi vijakov.

Pri Vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu bodo naslednje ofertne licitacije:

Dne 23. aprila za dobavo flanš, dne 24. aprila za dobavo kalkuma, kleja, gumiarabike, dne 25. aprila za dobavo šivalnih strojev, nožev, škarij, šil, igel, dne 1. maja za dobavo jekla, dne 2. maja za dobavo jekla, dne 7. maja za dobavo mila, karbida, boraksa, kalija, govejega loja, žvepla, soli, minija, svinčenega oksida, amonijaka, raznih kislin in še raznih drugih kemikalij ter za dobavo mikrometrov, dne 8. maja za dobavo parnih kotlov, dne 9. maja za dobavo cinka, aluminija, bakra, magnezije, železnih legur, praška za dezoksidacijo aluminija, bronce in medenine, azbestnih vrvic, grafita, kavčuka, dne 11. maja za dobavo medenine, dne 13. maja za dobavo cevi, nafte, bencina, strojnega olja, cilindrskega olja, kompresorskega olja in raznih drugih olj, rumene masti, dne 14. maja za dobavo samotne opeke in moke, dne 16. maja za dobavo žice, raznih naprav, dne 17. maja pa za dobavo cinka, aluminijeve pločevine, medeninaste pločevine itd.

Direkcija drž. železnice v Subotici sprejema do 20. aprila t. l. ponudbe o dobavi 18.100 kg katrana.

Direkcija drž. rudnika Vrdnik sprejema do 25. aprila ponudbe o dobavi 10.000 kg bukovega oglja.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 25. aprila ponudbe o dobavi naprave za varjenje, 4 transformatorjev, raznega jeklenega materiala ter strokovnih knjig.

Dne 27. aprila bo pri Komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo premoga.

(Pogoji so na vpogled pri komandi.)

Pri ekonomskem oddelku gen. dir. drž. železnice v Beogradu bodo naslednje ofertne licitacije: dne 23. aprila za dobavo 12.040 m raznega tekstilnega blaga, 1.982 kilogramov filca, 870 kg konjske žime in 2060 kg morske trave; dne 25. aprila za dobavo električnih žarnic; dne 2. maja za dobavo električnih svetilk; dne 3. maja za dobavo 1475 svetilk za vagonsko razsvetljavo, 1275 sveč, 1150 steklenih cilindrov; dne 4. maja za dobavo 1542 ton bukovega oglja, raznih svedrov in 1970 m krovnega platna; dne 7. maja za dobavo 91.070 m³ kisika in 21.295 m raznega tekstilnega materiala; dne 8. maja za dobavo 6.490 ton koksia in kovaškega premoga.

Delavske mezde v Veliki Ljubljani

(Po stanju pri Okr. uradu 31. marca 1935)

V januarju 1935 je OUZD v Ljubljani prvič objavil statistiko zavarovanih mezd delavcev, zaposlenih na območju Velike Ljubljane. Analogno je sestavil mezno statistiko po stanju zadnjega marca 1935 z navedbo meznih razlik, katere so nastale v času treh mesecev, t. j. od 31. decembra 1934 do 31. marca 1935.

Statistika se ne nanaša na vajence, kateri so uvrščeni brez razlike v I. mezdni razred (dnevno Din. 6.—). Zavarovana meza je ca. 20 odstotkov manjša od faktičnih zaslužkov, deloma zaradi sistema lestvice meznih razredov, deloma zaradi nepravilnega prijavljanja. Statistika faktičnih mezd je praktično neizvedljiva, ker bi zahtevala ogromne finančne žrtve.

Hišna služinčad v Ljubljani je skoraj brez izjeme kategorizirana, t. j. uradno uvrščena v IV. mezdni razred (dnevno Din 11'60). Dane številke ne prikazujejo niti približno faktičnih zaslužkov.

Rudarji, železničarji, poljedelski delavci in deloma trgovski nameščenci, natančno niso zavarovani pri OUZD v Ljubljani.

Mezde delavstva v Ljubljani so v prvem trimesečju 1935 v glavnem padle, in sicer v povprečnosti dnevno Din 0'49, dasiravno bi morale že radi same sezije narasti. Od 28 industrijskih skupin jih izkazuje samo 10 zboljšanje, 17 industrijskih skupin pa poslabšanje mezd. Ene skupine, rudarstva, ni v statistiki.

Zboljšanje plač opazimo predvsem pri kvalificiranem delavstvu: denarni in zavarovalni zavodi ter samostojne pisarne + Din 5'37, gledališča, svobodni poklici in razno + Din 1'14, občinski obrati + Din 0'88, higiena + Din 0'85, grafična industrija + Din 0'42, kemična industrija + Din 0'51 itd. Zanimiv je prirast mezd pri industriji kože in gume, ki znaša celih + Din 2'81.

Nazadovanje plač opazimo predvsem pri teh industrijah: gozdna žagarska — Din 3'89, gradnja železnice, cest in vodnih zgradb — Din 3'50, gradnje nad zemljo — Din 2'68, oblačilna industrija in čiščenje, katera je imela v decembru maksimum sezije in v februarju minimum sezije pa — 1'63 dinarjev itd.

Iz statistike je razvidno, da je bila zavarovana meza najvišja pri strokah: grafična industrija s 40'58, denarni zav. zavodi z Din 40'42, javni promet s 40'31. Najnižja pa, razen pri služinčadi (11'59), v tekstilni industriji z Din 20'91 in gradnji cest z Din 20'96.

Prvi sestanek Kmetijskega odbora

Dne 11. t. m. se je sestel odbor imenovanih kmetijskih strokovnjakov, ki ima nalogo, urediti vprašanje cen za kmetijske pridelke. Prisotni so bili vsi člani. Pozdravil jih je minister Janković, nakar so delovali za naslednji sestanek te razprave in referate: o stabilizaciji cen za maslene svije (dr. Petrovič), o stanju in ureditvi cen za pšenice in koruzo (Edo Marković), o možnosti dviga cen za riž, opij in oljnice (V. Djordjevič), o organizaciji Instituta za proučevanje (prof. Jovanović), G. Edo Marković je poročal že na tem sestanku o izvozu pšenice in je odbor takoj sklenil najpotrebnejše ukrepe, da se čimprej doseže zvišanje cen.

Nova gospodarska knjiga

Dr. Juraj Tomičič, direktor Zavoda za unapređevanje spolne trgovine (v Beogradu, Ratnički dom), je dokončal svojo strokovno knjigo »Tehnika mednarodne trgovine«, ki izide še pred začetkom izvozne sezone.

Vsebina knjige: Uvod. — Pojam i raspodela trgovine. — Značenje mednarodne trgovine. — I. Robne berze, njihovo uredjenje i uloga u mednarodnoj trgovini. — II. Mere i težine u mednarodnoj trgovini. — III. Oprema robe u mednarodnom prometu suvozemnim i vodenim putem. — IV. Osiguranje robe u mednarodnoj trgovini. — V. Način naplate faktura i saobraćaj sa bankama u mednarodnoj trgovini. — VI. Pravna zaštita u mednarodnom prometu. — VII. Prodajne uslove u najvažnijim granama mednarodne trgovine. — VIII. Prodajne uslove u najvažnijim granama mednarodne trgovine.

Ker namerava knjigo izdati v lastni založbi, prosi vse, ki si žele knjigo nabaviti, da mu z navadno dopisnico to sporoče in dodajo svoj točni naslov ter pošljejo 60 Din naplata. Ostanek plačajo ob prejemu knjige s povzetjem. Knjiga bo obsegala približno 300 strani in bo veljala v prednaročni Din 120.— v knjigarnah pa Din 150.—

Ali je mogoče znižati obcestna mero za hipotekna posojila?

(Pojasnilo naših denarnih zavodov)

V zadnjem času se večkrat pojavljajo zahteve, naj se zniža obcestna mera za dolgoročna hipotekna posojila, ki jih pri nas dajejo pretežno samoupravne hranilnice. Ponekod se je zahtevalo znižanje celo na 5 odstotkov, češ pomagati je treba tudi hišnim posestnikom, četudi je težko najti na svetu mesto, kjer bi bilo praznih tako malo stanovanj kakor v Ljubljani.

Kakor je sicer pozdraviti v interesu gospodarstva znižanje obrestne mere za posojila, pa ne smemo prezreti, da se le-ta ne more ravni enostransko le po zahtevah dolžnikov. Ne smemo pozabiti, da imajo tudi vlagatelji, katerih je mnogo več in ki si odtrgujejo svoje prihranke od usi, svoje nesporne pravice do primerne obrestovanja svojih prihrankov. Varčevanje kot podlaga novih posojil in predpogoj vseh novih investicij v gospodarstvu mora prenehati, ako vlagatelji ne bodo dobivali za svoje prihranke primernih obresti. Te so sedaj določene za vsa država za največ 4, odnosno 5 odstotkov. Ako daje denarni zavod 5 odstotkov obresti, mora torej računati za obresti od posojil nekaj več.

Na Českoslovaškem, kjer je mnogo močnejši denarni zavod, ki imajo zaradi svojega obsega razmeroma nižje upravne stroške, zahtevajo upravnih stroškov pri bankah kljub znatnemu znižanju uradniških plač, ki pa so še vedno mnogo višje kakor v Jugoslaviji, nič manj kakor 1'6 odstotka vseh posojil. Ako pa upoštevamo, da so naši denarni zavodi mnogo bolj obremenjeni z davki, in da zlasti hranilnice pri nas ne uživajo skoraj nikakih davčnih privilegijev glede družbenega davka, kakor jih sicer uživajo v drugih državah, je jasno, da o obrestni meri za posojila izpod 7 odstotkov sploh ne more biti govora, ker bi sicer na primer hranilnice delale z izgubo. Končno treba upoštevati še to, da so naši denarni zavodi svoje sicer razmeroma neznatne izgube morali kriti izključno iz svoje lastne moči, ker jim država ni priskočila na pomoč z brezobrestnimi posojili itd. kakor drugod, ter so torej naši denarni zavodi navsezami izključno nase, da krijejo izgube, ki so sicer v zelo malih zneskih vendarle nastopile, ker so se razvrednotili nekateri gospodarski objekti, ki so služili za podlago kreditov. Vendar moramo poudariti, da so izgube jugoslovanskih denarnih zavodov v primeri z inozemskimi naravnost minimalne. Nujno potrebno je tudi, da naši denarni zavodi povečajo svoje rezerve.

Pri podeželskih zavodih, ki dajejo poso-

jila pretežno kmetovalcem, je pa še nadaljnji razlog, ki onemogoča znižanje obrestne mere za hipotekna posojila. Take hranilnice smejo namreč od svojih zaščitnih kmečkih dolžnikov zahtevati samo 4 in pol odstotne obresti. Nasprotno imajo tudi one interes, da si pridobivajo nove vloge in s tem možnost za novo pozivljanje gospodarstva v svojem kraju, ki je nanje navezan. Takemu zavodu torej ni mogoče, da bi še ostalim dolžnikom znižal obrestno mero, ker bi sicer imel že prvo leto izgubo. To je tudi razlog, zakaj so interesi podeželskih denarnih zavodov različni od mestnih. V mestih je po več velikih zavodov in zato mnogo ostrejša konkurenca za vloge, tako da ni mogoče zniževati poljubno obrestne mere za vloge in torej niti za posojila.

Danes se tudi pojavlja zahteva, da se podaljša amortizacijska doba za hipotekna posojila, ki služijo v pretežni meri za financiranje novih stavb. Hranilnice so dajale taka posojila pri nas prej navadno na 15 let, za odplačilo zaščitnih kmečkih dolgov pa velja odplačilo v 12 letih. Na drugi strani zahteva uredba o zaščiti denarnih zavodov, da mora denarni zavod izterjevati svoja posojila tako, da bo mogel najpozneje v 6 letih proglašiti za prosto razpoložljive vse stare vloge (nove so itak proste). Iz tega izhaja, da je popolnoma nemogoče, da bi n. pr. hranilnice, ki so smatrala za svojo glavno dolžnost podpirati gradbeno delavnost s cenovnimi dolgoročnimi posojili, še povečale amortizacijsko dobo. Kako pa odplačujejo hišni posestniki svoje dolgeve zunaj Slovenije, kjer so mogli dobivati dolgoročna posojila skoraj le pri Državni hipotekarni banki, vendar tudi pri nji le na največ 10 let, dočim so pri drugih denarnih zavodih dobivali le kratkoročna posojila? In koliko odstotne obresti so plačevali pred zakonitim maksimiranjem obrestne mere? Ako bi torej denarni zavodi znižali danes obrestno mero za dolgoročna posojila pod približno 8 odstotkov, večinoma ne bi mogli zaslužiti niti toliko, da bi krili režijo, davke in potrebne odpise. Pri hranilnicah bi posledice morebitnega znižanja občutili davkoplačevalci, ker bi prevelike olajšave, dane dolžnikom — hišnim posestnikom, dovedle do izgub.

Znižanje obrestne mere za posojila pod najnižjo obrestno mero, ki še dopušča redno poslovanje denarnih zavodov, bi torej moglo ponovno ogroziti nadaljnje njihovo uspešno poslovanje, katero naj bi zopet omogočila uredba o zaščiti denarnih zavodov.

čica ob Savinji. Imetnica Turnšek Ana, trgovka, Rečica.

Styria, trgovina s hmeljem, Zalec, — družba z om. z. — Po sklepu občnega zbora je družba prešla v likvidacijo, likvidator Bela Frank, trgovec v Novem Sadu, Petra Zrinjskog.

Izbrisala se je:

»Svitc Sirec in Witrofsky, Celje, agentura z mešanim blagom, zaradi razdružitve. Iv. Auerhanimer, Ljubljana — zaradi opusta obrata.

Avg. Čadež, Ljubljana — zaradi opusta obrata.

Že v 24 urah

Prva pisara in ke mišne znači obleke klobuke itd. Skrobi in svetločila srnce ovratnike in manšete Pere, suši, monga in ilka domače perile

tovarna JOS REICH

Poljanski nasip 4-6 Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22 72

Spedijsko podjetje

R. Ranzinger
Ljubljana Telefon 20-60

prevzema vse v to stroko spadajoče posle Lastno skladišče v direktnem tiru od glav kolodvora Carinsko skladišče. Mestne trošarine prosto skladišče Carinsko posredovanje. Prevoz pohištva s lastnimi vozovi in avtomobili

Doma in po svetu

Nj. Vel. kralj Peter II. je na prošnjo društva prevzel pokroviteljstvo državnega Skavtskega saveza.

Finančni minister je potrdil ljubljanski mestni proračun brez bistvenih izprememb.

Ministrstvo za kmetijstvo je pripravilo uredbo o oljarih, ki bo v kratkem objavljena.

Zveza združenj jug. gradbenikov je na nedeljskem občnem zboru v Beogradu sprejela resolucijo v prid izvedbi javnih del z domačim gradbenim materialom, ki se pa mora poceniti. Razpišejo naj se nove licitacije.

Zoper takse na motorna vozila so priredili beograjski avtomobilisti v nedeljo veliko in hrupno manifestacijo na Kalimegdanu. 381 avtov in 24 motociklov je prirejalo pred finančnim ministrstvom ovacije dr. Stojadinoviću v zahvalo, ker je ukinil takse.

Ustanovil se je »Savez ekonomista kr. Jugoslavije«. Ko bodo potrjena njegova pravila, skliče kongres za ekonomije iz vse države, ki bo obravnaval aktualne domače gospodarske probleme.

Novo ležišče bavksita so odkrili pri Drnišu v kraju Velušiču. Ker je povpraševanje po tej rudi vedno večje, bodo takoj pričeli eksploatacijo in je v Drnišu že dospel ravnatelj tvrdke Adria bavksit iz Budimpešte!

Velike rafinerije petroleja v Ploestiju v Rumuniji so pogorele. Škoda je ogromna. Eksploziralo je 16 velikih rezervoarjev.

Celo ribiško brodogradništvo je uničil tajfun, kakor poročajo iz Manille. Utonilo je 132 ribičev.

22 profesorjev atenske in solunske univerze je grška vlada odstavila, ker so sili udeležili venizelistične vstaje.

Ponudbe in povpraševanja

Tvrdka M. Horovitz, Cairo, Rue Chérifien, No. 1—A — želi stopiti v kupčijske zveze s tukajšnjimi tovarnami. Ponudbe je nasloviti direktno na prej navedeno firmo. — Korespondenca v francoskem jeziku.

»Službeni list«

kralj. banske uprave Dravske banovine 30. kos, z dne 13. aprila objavlja: Uredbo o preprostejšem in hitrejšem postopku pri kazenskih sodiščih — Odločbo o naročilih raznesilnih snovi — Odločbo o zvanikih finančne kontrole — Izpremembo glede plačila telegrafskih in telefonskih pristojbin — Banskó uredbo o ustanovitvi zdravstvenih občin na področju Dravske banovine — Razne objave sodišč in drugih oblastev ter razne objave.

Radio-Ljubljana

Sreda, 17. aprila: 12.00: Instrumentalne solistične točke na ploščah — 12.50: Poročila — 13.00: Čas, Debussy: Nokturni (plošče) — 18.00: Plošče po željah — 18.30: Pogovor s poslušalci — 19.05: Prenos Bachovega »Matejevega pasiona« z Dunaja — 22.00: Čas, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Četrtek, 18. aprila: 12.00: Iz Verdijevega »Rekviema« (plošče) — 12.50: Poročila — 13.00: Čas, cerkveni zbori na ploščah — 18.00: Duhovne kazaške pesmi na ploščah — 18.20: Slovenski velikonočni običaji (Joža Vombegar) — 18.50: Berlitz: Sanje — Trpljenje (iz fantastične simfonije) — plošče — 19.20: Čas, jedilni list, program za petek — 19.30: Nacionalna ura — 20.00: Postne pesmi poje Ciril Metodov zbor — 20.45: Haydn: Sedem besedi, izvaja radijski godalni kvartet — 21.45: Čas, poročila.